

TELEGRAPFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de döue ori pre septemana:
Duminică si Joi's. — Prenumeratiunea se
face in Sabiu la espeditur'a foie, pre afara la
c. r. poste cu bani gat'a prin scisorii francate,
adresate către espeditura. Pretul prenumera-
tiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a.
ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 74. X

ANULU XXIII.

Sabiu 18|30 Septembre 1875.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru pro-
vinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. și pre
o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime, si tieri
streine pre anu 12 $\frac{1}{2}$, anu 6 fl.
Inseratele se plătesc pentru întâia ora
en 7 er. sîrbi, pentru a doua ora en 5 $\frac{1}{2}$, er.
si pentru a treia repetare cu 3 $\frac{1}{2}$, er. v. a.

Aronarea Tranniei in comitate.

Nu este demultu de cându diurnalele din Budapest'a au facutu publicul cunoscutu, ca Transilvania are sa se imparta politicesce altfelui de cum este astazi impartita si adeca au sa se reduca cercurile jurisdicțiunile la 13 comitate cu numerulu. Este mai o jumetate de luna de cându s'a ivit scirea cea dintâia in privint'a nôvei arondâri a Transilvaniei, diverse diurnale unguresci si-au datu parerea loru aprobandu proiectat'a impartire, nu numai pentru partea cea generale a ori-cărei arondâri, pentru o mai buna administratiune, dara si pentru ca este proiectata de asiá, incât in tóte jurisdicțiunile elementulu magiaru este, celu putienu, intr'o insennata minoritate, prin urmare pentru ca este proiectata arondarea de a magiarisá mai ingraiba tóta Transilvania.

Aprobarea se preface in desaproba-
bare catranita indata ce ia omulu foile sasesci in mâna, pentruca fundulu regescu, dupa proiectulu foilor din Budapest'a, este daraburitu si anec-
satu parte la treiscaunele secuiesci, la Fagarasiulu romanescu, impreunatu cu Naseudulu romanescu si arondatu in unu comitatul alu Sabiului.

Români dupa cătu scimoi noi n'au disu la lucrulu acest'a mai nimic'a, si puté omulu crede, ca dupa cum se intempla cu multe alarmâri diurna-
listice, dupa vre-o 8 dile, se va in-
gropá si acést'a in marea uitarei, cu atât'a mai vertosu, cu cătu „Pesti Na-
plo“ afirmá, ca detaiurile publicate despre arondare nu suntu tocmai asiá dupa cum se publicase.

Adunarea districtuale a Brasovului si dupa acest'a fóia, „Tageblatt“ de aici, ingrimescu că lucrulu sa nu adóarma in graba. O deputatiune de patru sasi din districtulu de astazi alu Brasovului merge la ministrul de interne si la insusi regele că sa pro-
testeze in contr'a arondârei presupuse si in contr'a arondârei cu carea amenin-
tia foile daraburirea fundului regescu. Alte deputatiuni sasesci au sa urmeze dupa perspectiv'a ce ni o deschidu pare-
rile ce le cetim in publicistic'a sasescá.

Pâna aci aflam procesul natu-
ralu. Amorulu propriu trebuie sa se manifesteze mai alesu cându acest'a se vede atinsu in partea cea mai sensibile.

Argumentările inse ne paru ciu-
date si de o parte si de altă.

La cea mai nevinovata manife-
stiune a simtiemntului natiunalu din partea româniloru, la cea mai mica pretensiune de a se satisfac unui dreptu lasatu de Ddieu fia-cârui omu ni se reflecteza si dintr'o parte si dintr'alta cu gravitatea in afara, cu invi-
nuirea ca provocâmu passiunile de rassa.

Sa vedem acum in ce modu pro-
cedu părțile cari se mandrescu adesea ori cu frasea cea inalta ca nu voru nici mai multu nici mai putienu decât intemeiarea civilisatiunei. „Pesti Nap-
ló“, vorbindu despre arondare, dice, ca secuui trebuiescu susu-tienuti in impartirea jurisdicțiunale de pâna acum, pentru că sa fia unu zidu tare alu Ungariei in resarit u si sa intrerupa cu totulu continuitatea limbei romane cu Moldova româna si sa se faca totu ce se va puté că aceeasi conti-
nuitate sa se intrerupa si spre Muntenia romana. Ce este aci decât pro-
iectarea sterpieri elementului român-

in interiorulu Ungariei? Asociatiunea ideilor ne duce la alta manifestatiune a aceleia'si foi, carea astépta dela gim-
nasiulu si seminariulu catolicu in-
finitu de episcopulu Paoli in Bucuresci, că in restempu de diece ani fia-care omu intelligentu in România se vor-
bésca unguresce. Ací se vede ce ne-
margininitu este visulu magiarisárei!

Ceealata parte representata de „S. d. Tageblatt“ voiesce cu ori ce pretiu sa nu i se atinga „pamentulu sasescu“, pentruca atunci e vai de cultur'a orientului, că si cându cultur'a aru aterná dela nisce cercuri jurisdic-
tiunale produse de asiediemintele tie-
rei din evulu mediu.

Din tóte acéste se vede ca ceea ce aru trebui sa aiba ori ce patriotu inaintea ochilor: inlesnirea adminis-
triunie este pusa sub papuculu passi-
unei de rassa in moduri diverse.

Aici aru trebui in interesulu celu adeveratu alu patriei, alu binelui co-
mumu si alu culturei sa dica si româniu unu cuventu si adeca: arondarea sa se fa-
ca cum cere o buna administratiune, fără de a se asupri nici român, nici un-
guru, nici sasu, fiindu spre binele si multiamirea tuturor acestor'a caci suntu toti fii ai unei si acelias patrie.

Din cuventarea lui Mich. Polit.

Publicâmu aici dupa raportulu stenograficu alu dietei acelu passu din cuventarea lui Polit, care se referesce la cestiunea natiunalitâtilor.

„ Viéti'a parlamentaria a Ungariei se aflá in decursu de optu ani intr'o stare extraordinaria. Desfasuriarea mariloru principie, pare-
rile despre positiunea Ungariei cătra Austri'a, despre autonomia si inde-
pendint'a Ungariei desbinara tiér'a intréga in döue partide mari.

„Parlementarismulu regulat si binefacatoriu fu respinsu inapoi prin luptele pentru dreptul de statu. Acé-
st'a intr'adeveru a fostu o stare es-
ceptiunale. De cându se realizâ inse fusiunea celoru döue partide mari, mi se pare ca on. guvernul se nesuiesce a abate viéti'a parlamentaria in alvi'a ei naturala. Acest'a nu e unu desavan-
tagiu, ci mai multu unu avantagiu si pre lângă unele presupunerii o proce-
dere corecta.

„In state constitutiunali, unde relatiunile suntu regulate, unde viéti'a parlamentaria se manifesteza in anumite forme prescrise, unde partidele se misca in directiuni anumite si pre basele solide ale dreptului publicu, acolo cuventulu de tronu nu pote si nu trebue sa fia altu ceva decât, că sa dicem asiá, unu programu de-
spre agendele parlamentului. Acest'a este credu eu tipulu cuventului de tronu, pre care eu dupa principiele constitutiunale lu consideru numai că o expresiune a onor. guvernului actualu.

„Cuventulu de tronu indigita cu deosebire la cestiunile financiali insemnate.

„Nu e vre-o indoieala, onorata Casa, ca estiunea financiale in genere, iéra cestiunea vamale si a bancei in specialu, suntu de mare insemnatate. Dara afara de cestiunea financiale e óre situatiunea actuale a Ungariei in asiá buna ordine, in asiá buna stare, cătu ea sa pote astepta viitorulu cu linisire? Esista conditiunea principale a rezolvarei fericite a cestiunei finan-
ciali, esista concordia tuturor popo-
relor din Ungaria? Esista patrio-

tismulu, care pote sa depareze toti periculii patriei? Me temu, ca la tóte aceste intrebâri vomu trebui sa res-
pondem ca nu.

„Period'a cea mai noua a istoriei ni aréta mai multe organisme de statu, cari din afara se paréu tari si solide, dara in interiorulu loru erau slabe si fără putere. Austri'a se parea tare in period'a lui Bach, era o putere mare, incheia aliantie, avea o armata mare, — dara la prim'a atingere din afara intregu sistemulu cadiu. Francia lui Napoleon parea atâtu de puternica, cătu intréga Europa pandea cu spaima ori ce cuventu alu imperatorului. In corpulu legislativu intréga opositiunea constâ din cinci barbati. O atingere din afara — si sistemulu intregu se sfaramă, si mic'a majoritate capetă dreptulu. Eu nu afirmu, ca Ungaria se afla de presentu intr'o asemenea stare, cum erá Austria in period'a lui Bach. Acést'a nu se potrivesce, pentruca Ungaria are constituione si parlamentu. Dara togm'a in privint'a acést'a, intru cătu se referesce la viéti'a constituionale si parlamentaria, Ungaria se afla intr'o stare abnormale. Cine cunoșce conditiunile funda-
mentalali ale parlamentarismului, cine scie, ca parlamentulu are sa fia es-
pressiunea fidela a vointiei popora-
tiunei din tiéra, acel'a observandu starea Ungariei s'aru surprinde prin grandiosulu contrastu ce esista intre poporu si parlamentu. Acést'a este o enigma ce nu s'aru puté deslegá de locu, déca istoria vietiei parlamentarie din Ungaria nu ni-aru dâ o deslusire. Vécuri intregi Ungaria repre-
sentá nobilimea; in nobilime inse in-
tréga boerimea Ungariei se contopea intr'o natiunalitate si acést'a era cea magiara. Si asiá Ungaria totu-déun'a a representatu magiarismulu, de unde a urmatu, ca Austria (strigári: S'audim!) Pre tribuna! Oratorulu se urca pre tribuna), dicu, ca consequent'a acestui faptu erá, ca Austria, de căte ori voia sa tracteze cu Ungaria, tractă firesce totu-déun'a cu acei'a, cari representau Ungaria in parlamentu. O urmare mai mare a fostu, ca de căte ori Austria era silita sa faca concesiuni Ungariei, estrada potestatea de statu totu-déun'a acelor'a ce representau Ungaria in parlamentu. Asiá a fostu in an. 1848 si asiá s'a intemplatu la 1867. Ce va sa insemeze inse a avé potestatea de statu in mâni, acést'a se scie in Europa apuséna din viéti'a parlamentaria forte apriatu; se scie, ca potes-
tatea de statu afandu-se numai in mâniile unei partide face o mare pu-
tere, dara nu potu avé inchipuire, cătu de colosalu devine acést'a putere, cătu acést'a potestate de statu se afia in mâniile unei singure natiunalităti si déca s'aru sci acést'a, s'aru puté deslegá enigm'a acea, ca noi natiunalitătile, cari in Ungaria suntu in mare majoritate (contradicteri in centru), ne vedem aici in parlamentu in-
tr'o minoritate atâtu de mica.

„Onorata casa! Parlamentulu nefi-
indu expresiunea poporatiunei produce stâri esceptiunali si nenaturali; dreptu acea nu numai cestiunea financiale este reulu de care sufere patria nostra, este altu reu mai mare: e reu sistemu, principiu fundamentalu, dupa care o natiunalitate se identifica cu statul (misiare). Acést'a nu este o frase góla, pote sa o véda ori si cine care a studiatu putienu in modu scientificu natur'a adeverata a statului.

„Si aceea ce voi dice acum, e pentru mine o convingere scientifica asiá de tare, cum e a matematecului, ca de döue ori doi suntu patru. Statul este o compozitioane a teritoriului si a poporatiunei, de aci se nasce statul, dara natiunalitatea remâne totudun'a elementulu ce forméa statul, acea nu se pote exterminá, trebui multiamita. Nu se pote inse multiamti prin acea, ca i se da atribute de statu, caci prin acést'a s'aru nimici ce s'a creatu. Deci natiunalitatea trebui satisfacta in alta directiune si acést'a e posibilu numai in si prin statu si se pote esperá numai pre calea administratiunei. Ací trebue sa amintescu unu lucru forte insemnatu. (S'audim!)

„Cestiunea natiunalitâtilor in Ungaria nu e o cestiune a dreptului de statu, ci o cestiune pura a adminis-
triunie. Déca d-vostre voiti sa des-
legati cestiunea natiunalitatii că cesti-
tione de limba, atunci nu ne veti in-
destulni nici pre noi nice pre d-vostre. De acea legea de natiunalitatea seu sa se delature de totu, seu sa se creeze in locul ei alt'a (Aplausu viu generalu), seu sa se sistese de totu (Intre-
rumperi: Asiá dara voim sa o sistâm!) seu sa punem alt'a in locul ei (Intrerumperi: Nu ne veti multiamti pentru ea!) dara din punctu de vedere alu administratiunei.

„Administratiune!“ e unu mare cuventu acest'a! Administratiunea este o sciintia, o sciintia noua, o sciintia moderna. De cându esistu state es-
ta si o administratiune, dara sciintia a administratiunei nu e vechia. Ea es-
ta abiá de 30 pâna in 40 ani. De-
cându administratiunea e o sciintia afâmu, ca fia care statu are unu sis-
temu istoricu de administraatiune. Si Ungaria are unu atare sistem, dara acest'a nu e nice sistemulu englez county, nice celu helvetianu cantonalu, se apropie inse de amendoue, si acest'a e sistemulu comitatului.

„Nu acea e intrebarea, dloru, ca este iertatu a dâ petitiunile la jude-
catorie cercuali in limb'a serbescă, slovacă, romana seu sasescă, ci intre-
barea e, că pre basea selvguvernamentului comunel, cetâile si comitatele sa pote tipulu natiunalitâtilor sen-
guratece, asiá cătu fia-care cetatiénu alu statului ungurescu, serbii, slovacii, români si sasii, sa se semta acasa si sa nu fia straini in patri'a loru propria. Nu-mi trece prin minte sa asamenu sistemulu cantonalu cu sistemulu de comitatul ungurescu, inse dupa cea mai noua reforma care s'a inactivat in Helvetia, suveranitatea cantonale nu e atâtu unu atributu de statu, cătu mai multu unu atributu de selv-
administratiune. Vréu sa dicu numai atâtu, ca cetatiénulu de statu sem-
tiendu-se acasa nu are doru de tieri esterne. Italianulu in cantonulu hel-
vetianu Tessinu doresce italianului din regatu totu binele, dara nu-lu doresce; francesulu in cantonulu Genf nu a in-
vidiatu vreodata pre Francia pentru grandórea ei. Nu vréu sa dicu, că in Ungaria sa esiste cantóne, voiu numai sa afirmu, ca esiste unu punctu archimediu, din care se pote résolve cestiunea natiunalitătiei dupa dreptu pre basea dreptului de statu ungurescu.

„Onorata Casa! Dvostre man-
cându din punctulu de vedere alu natiunalitatii proprie la care apartieneti-
ati facutu ilusoriu selv-guvernamentul statului prin legea mancipale si

acum nesutii din ce in ce mai multu spre centralisatiune. Pentru ce? Easari din punctul de vedere alu natuinalitatii. Unde duce inse acésta. Acésta duce, pote duce la domnirea de rasa. Dara indata ce esiste in Ungaria domnirea de rasa, acésta numai e cestiune de natuinalitate, cestiune de administratiune, cestiune de cultura, ci e o cestiune de putere. Cá cestiune de putere inse nu va puté esiste in modu durabilu, pentru ca civilisatiunea progresiva, cum a delaturatu domnia feudală, asiá va delaturá si domnia de rasa. Acesta e memorabilu in Ungaria si togma de aici se pote esplicá unu fenomenu cu privire la incurcaturele orientale. (S'audim!)

"In Europ'a intréga, in Englter'a, Germania, Francia si Itali'a s'a aretatú óre-care sympathia cáttra insurgenti, numai cei din Vien'a si Pest'a simpatizá cu turcii (Miscare). Press'a e mai turcesca, decatú turcii in Constantinopole, ba o fóia din Pest'a care stă in legatura nu numai cu ministeriulu ungurescu, ci si cu ministeriulu de externe din Vien'a, a numitú pre insurgentii crestini hoti si talhari (Miscare). Eu, On. Casa, presupunu despre oneștitatea poporului magiaru, ca acelui poporu, care a suferit sute de ani, care insusi a fostu eliberat de jugulu turcescu, care nu de multu tempu a semtitu domnia arbitraria — de-si o domnia arbitraria civilisata — presupunu, dicu, despre acelu poporu, ca nu are togma parerea acestui diurnal. Ori-care aru fi in privint'a acésta parerea aceea, eu sum de opinione, ca Austro-Ungaria trebuie sa aiba ce-va deferentia cáttra acei insurgenti crestini, cari au in Austro-Ungaria milioane de consangeni, pre cari diet'a croata in fat'a lumei i-a numitú frati."

Oratorulu discuta in detaiu reșol'a din Erzegovin'a si passulu din cuventul de tronu, ce se referesce la tulburările din orientu si apoi continua:

"M'am estinsu prea tare si acum me grabescu a terminá discursulu meu,

"A motivá adres'a pre care o amu subsemnatu si eu, nu e de lipsa, ea este si forte estinsa. Impressiunea ce a facutu eri acésta adres'a asupr'a casei, m'a atinsu si pre mine in modu forte neplacutu. Vedu, ca s'a cetitú in adresa lucruri ce nu stau intrens'a. Déca aru stá in adresa, ca noi natuinalitatile suntemu contr'a statului, contr'a statului ungurescu, atunci acésta mania aru fi intr'adeveru indreptatita, dara noi cunoscemu si inca forte bine datorintiele ce le avemu cá cetatieni cáttra Ungaria; aceste datorintie nici cándu nu le vomu ignorá. Noi serbii români, slovaci, sasii, nu suntemu aici colonisti, nu suntemu unu poporu care vine si trece; noi suntemu concrescuti cu acésta patria. Remasitiele protoparintilor se odichnescu aici, cá si ale maghiarilor; de asemenea amu sangeratu si noi pentru acésta patria si déca ne semtimu in acésta patria acasa, déca semtimu, ca acésta intr'adeveru e patri'a nostra, — atunci nu sciu cine este inamiculu patrici (Miscare).

"On. Casa! Nu de multu, de vre-o cátte-va luni amu disu in acésta sala, ca se arata in orientu puncte negre, precursorii tempestatii celei mari, si ca acésta tempestate mare ce va urmá dupa catastrofa orientale, sa ne afle aici in Ungaria cá frati. De atunci acele puncte negre au devenit uori; tempestatea n'a inceputu inca, dara pote sa incépa in fia care minutu si déca astadi elementele se mai mulcemesu, mână totusi iéra va veni cestiunea orientale la ordinea dilei; eu inse dorescu, cá aceea catastrofa mare sa ne afle aici cá frati, gat'a a aperá patri'a, libertatea, constitutiunalismulu contr'a ori si cárui inimicu si déca toti cetatienii Ungariei, fia magiari séu nemagiari, vor tiené la patria cu sufletu si inima, atunci unu poporu de 15 milioane va

buté numerá ce-va in Ungaria, altintrenea Ungaria n'are nici unu vitoriu.

"Eu recomandu acestu projectu de adresa, nu spre acceptare, ci spre considerare."

Cetim in „Press'a“:

Cu ocaziunea respunsului Camerelor din Ungaria la discursulu Tronului s'a urmatu dilele trecute lungi discusiuni in pres'a austro-ungara. Pasagiul din respunsulu Camerei magnatilor, cari a atrasu mai multu atentiunea si a datu locu la comentarie este celu ce mentionéza despre projectulu de reforma alu constituirei Camerei de susu. S'a disu in acestu pasagiul ca trebuie a se cautá unu terminu de mijlocu intre „drepturile istorice“ si ideile timpului presinte. Organele austro-ungare si „le Nord“ esplica acestu pasagiul ca aru avea de scopu a se inlaturá prin reform'a projectata din Camer'a de susu ori-ce elementu, nemaghiaru, pentru că pre viitoriu se remâie celu putieni Camer'a de susu compusa numai de elementulu puru maghiaru; de óre-ce s'arū puté intemplá cá cu timpulu elementulu slavu, românu, croatu si germanu sa intre in pré mare numeru in Camer'a deputatilor din Pest'a.

Pasagiul din adres'a Camerei deputatilor care a datu nascere comentarielor in presa, a fostu relativu la negociarile ce se urmează intre cele doué parti ale imperiului, Ungaria si Cisleitan'a, pentru re'noirea arangamentului pre care suntu basate institutiunile dualiste. Projectulu de adresa exprima dorint'a cá acéste negotiári sa fie echitable de ambele parti, si face apelu la Suveranu. Unele diuarie din Vien'a s'a formalisatu de acestu pasagiul, interpretându'l in sensu ca s'arū fi pusu in dubin spiritulu de echitate. „Wiener Presse“ protesta contr'a oricărei suspiciuni si amintiesce ca Imperatulu este Suveranul intregului imperiu austro-ungaru, si ca nu e bine a lu' chiemá in asemenea discusitioni, facendu'l a luá parte pentru unii in detrimentulu altor'a.

„Moniteur universel“ care trece de organulu ducelui Décaze, ministrulu de externe alu Franciei, vorbindu despre atitudinea puterilor dela Nordu facia cu evenimentele din Turcia, crede ca Imperatulu Rusiei este animatul de acelési idei moderate, pacifice si de progresu; ca doresce progresulu popodin „Orientu“ déru nu revolutiunile. Din Vien'a citatulu organu e informatu ca acolo se desaproba ori-ce cugetare de aneacsare a vre-unei provincii turcesci la imperiulu austro-ungaru. La Vien'a in cercurile diplomatice si politice se doresce o imbunatatire a sörtei crestinilor din Bosni'a si Erzegovin'a pre calea administrativa si financiara, déra nu se priimesce idea unui Statu mare slavu de Sudu, care sa atraga târdiu si elementulu slavu din Austria.

Cátu despre Berlinu, guvernulu de acolo nu a cugetatul nici odata a se desparti de politic'a celor-alti doi Suvarani, si in specialu de Austria facia cu evenimentele din Turcia. Guvernulu din Berlinu va merge de acordu cu e le-lalte Puteri cari au semnatu tractatulu din 1856, adeca va recomanda mitinerea „stipulatiunilor internationale si ameliorarea sörtei crestinilor din orientu“

„Moniteur universel“ apreciază tactulu cu care a fostu facutu discursulu principelui Milanu si considera inlaturatul pericolulu complicatiunilor din acea parte.

Illusioni perdute.

II.

Judecându dupa multimea institutiunilor, ce le avemu astadi, cultur'a nostra sociala pare a fi forte insemnată.

Mai tóte formele unei culturi mai

inalte le aflâmu la poporulu nostru. Nu numai ca avemu o multime de societati literare, daru nu ne lipsescu nici societati de „Belle-Arte“, societati academice, geografice, scientifice, conservatorii, teatre etc. etc.

Poporulu românu se pote dara mesură in ce privesce felurimea institutiunilor sociale cu ori care poporu europen.

Comparendu inse resultatele dobandite si meritulu realu cu idea propria a institutiunei ne surprinde faptul a ne fi multiemitu in totu-déun'a cu crearea simplei forme si inlantiendu societăatile literarie, academice, scientifice etc. ele ne au servit noue mai multu pentru de a ne mandri cu esistinti'a loru in fat'a lumei civilisate decatul pentru a desvoltá o activitate concentrata in interesulu culturei. — Compunendu voluminósele statute din atât'a si atât'a paragrafi, alegandu presiedinti si vice-presiedinti, secretari si cassari, comitete si referenti, comisiuni si sectiuni, societăatile nóstre se credu ajunse la inaltimae misiunii loru si pentru de a mai dă din cându in cându semne de vietia nu le remane decatul a publicá cátu unu „raportu“ séu unu „procesu verbalu“ a cărui cuprinsu dovedesce o totala lipsa de ori-ce activitate preterulu culturei si alu literaturei.

Afirmandu aceste, departe de a cugetá la acele famosé societăatile literarie, care tienu siedintie impreunate „cu saltu“ séu la acelea, care prin edarea unui „Almanachu poeticu“ de feliu celu' alu junimei clericale din Aradu s'a facutu nemuritóre, avemu in vedere tocmai societăatile nóstre cele mai insemnate.

Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului românu este negresitu cea mai insemnata societate literara, ce avemu noi dincóci de Carpati. Pre lângă unu numeru considerabilu de membri fundatori onorari si ajutatori acésta societate are 1305 membri ordinari.* Conformu statutelor membrui ordinari suntu indatorati a platí in fiancare anu cátu o taxă anumita. Din numerulu insemnatu de 1305 s'a afilu in se numai 250 membri, cari satisfacu acestui primu obligamentu. Ceilalti membri in considerabilulu numeru de 1035 figuréza prin urmare cátu numai pre hartie.

Relativu la activitatea acestei societăati cu membrui ilusorici, insusi presiedintele ei se vede nevoitul a constata, ca la patru adunari generale tienute nu s'a intemplatul nimic'a „memorable“ si astfelui nu-i remane decatul a resumá „mesurile, ce le-a luat si dispositiunile, ce le-a facutu Asociatiunea pentru promovarea scopurilor ce si-a propus“ in urmatorele:**)

a) Reclamarea manuscriptelor lui Clain si Sincai.

Este adeveratul, ca adunarea generala a decisu inca la anulu 1861 reclamarea manuscriptelor a acestor literati români, in se astadi — la an. 1875 — decisiunea a remasu decisiune si fără resultatul dorit.

b) Stabilirea a trei comisiuni scientifice.

Inca la anulu 1861 Asociatiunea hotarindu mai întâi stabilirea a trei comisiuni scientifice pre data a si purcesu la alegerea membrilor presiedintilor referintilor etc. pentru aceste comisiuni.

Astadi — dupa 14 ani de dile — in se comisiunile alese, departe de a fi facutu vre-o isprava, ele nici ca s'a constituitu inca. Prin urmare acésta „dispositiune memorabila“ se reduce simplu la alegerea functionarilor, la crearea formei góle.

c) Primirea propunerei a stabilí unitatea ortografiei cu litere „strabune.“

„Unu evenimentu de totu memo-

rabile! Unu rezultat de insemnatate si importantia mare pentru literatur'a româna.“

Bine sciindu, ca Asociatiunea n'a contribuitu intru nimic'a la deslegarea cestiunii orto grafice totu „evenementul memorabile“ remane a fi redusu la — primirea propunerei.

d) Infintiarea academiei natuionale de drepturi.

Déca pretindemu dela cine-va o cunoscintia lamurita despre miseri'a spirituala si materiala a poporului românu trebuie mai inainte de tóte se pretindemu acésta dela Asociatiunea transilvana. Cum a potutu ea dara pre tempulu acela, cându statistic'a ne spune, ca in Transilvania din 1000 junci in versta de 20 ani numai 149 sciu ceti si optu sute cinci-dieci si unulu (851) suntu lipsiti inca de orice cultura, cum a pututu dicu ajunge Asociatiunea la scalcat'a idea de a decide infintiarea unei academii naționale de drepturi?

Necesitatea unei instructiuni academice la unu poporu lipsit de cultur'a elementara este negresitu ilusorica, fără intellesu si in contra legilor naturale de desvoltare.

Astfelui fiindu dispositiunea, ce a facutu Asociatiunea pentru promovarea scopurilor ei, este o noua dovédă despre ilusunile, de care bolesce aproape întrég'a nostra activitate publica.

e) Premirea de cărti scolare.

O dispositiune fără indoiela lăudabila. Inse ce folosu produce concluzulu neesecutatu? In cei 14 ani ai activitatiei sele Asociatiunea n'a premiatu nici o carte, de nu cum-va a castigatu vre-unu premiu faimos'a compilatiune a d. Georgiu Vintila dedicata Asociatiunei transilvane. —

Prin urmare si acésta dispositiune a remasu o forma góla si o dorinta nerealizata. —

f) Edarea unei foi, cá organu propriu alu Asociatiunei.

La 1 Ianuariu 1868 a aparutu organulu Asociatiunei, fóia „Transilvania“. Bazatul pre zelulul celei mai alese inteligintie, ce compune societatea, viitorulu fóiei paré a fi in deplin asiguratul atâtul cátu privesce colaboranti cátu si abonanti. Partea cea mai insemnata in se a acestei alese inteligintie, neimprimindu-si nici chiaru primulu obligamentu, impus de statute a platí tacsele de membri, s'a simtutu cu atâtul mai putieni indatorata a conlucră la prosperarea tóiei si redactorulu „Transilvaniei“ a fostu si este silitu nu a redactá ci a scrie mai intregu numerulu pentru a-lu edá. S'a presupusu apoi mai departe si cu totu dreptulu ca fia-care membru déca nu va conlucră celu putieni si va tiené de datorie a aboná fóia si se va interesá de cuprinsulu ei. Inse de-si Asociatiunea numera mai bine de 2000 membri (celu putieni pre hartie) totusi numerulu abonantilor abiá se urca la 3—400. — Déca dara insusi membrii societătiei disprete escu fóia, óre sa ne mai mirâmu vedindu-o despreteuita de altii? Sa ne mai mirâmu cându unu literatu eminentu se esprima despre „Transilvania“ in urmatorulu chipu:

„Ea crede ca inaintéa literatur'a, cându inmultiesce cifra côleloru periodice in literatur'a româna; ca referatele despre Asociatiunea transilvană, ce le publica si din care se vede o lipsa totala de activitate inteligenta, produc unu folosu, fiindca suntu protocoile subscrise de unu presiedinte si de unu vice-presiedinte si de unu secretariu, ca elucubratiunile de gimnasiastu ale dlui T. asupr'a economie politice si trombitiările dlui P. asupr'a literatur'e române cu „prestantia“ ei si asupr'a necessitatieri unui Pantheonu, in care sa figureze si invetiati români „cari asuda pre piscurile tiepescie ale filosofiei“ suntu fapte meritorii de scientia, fiindca s'a rostitu cá discursuri soleme intr'o adunare anuala a

*) Dupa conspectulu publicat la a. 1872.

**) Transilvania, fóia Asociatiunei a. V. 17. 18.

Asociatiunei pentru cultură poporului român." *)

Prin urmare cu edarea foiei „Transilvania" s-au satisfăcut în ce privesc formă postulatului statutelor, însă nici odată cerintelor, ce se facu la unu organu propriu a unei societăți literare.

g) Asediarea unui „Albumu" și a unei „cărți de auru" — bagséma pentru „antehuptatorii naționali". Dau na ca nu s'a decis si cladirea panteonului pentru „atletii" dlui I. Popescu!

„Acesta suntu, stralucita adunare generale, rezultatele materiali și intelectuali ale Asociatiunei pentru literatură română și cultură poporului român." Astfel termina presedintele cuventului seu de deschidere, —

E significativu, ca totu pre acela-si tempu cându Asociatiunea a decisu infintiare unei academii s'a constituitu o societate pentru infintiare unei teatru naționalu.

Déca infintiare unei academii la poporulu român, lipsit de cultura elementara, este in contră legilor naturale de desvoltare si fără folosu realu, atunci cladirea unui teatru naționalu este in lipsa actorilor, in lipsa dramelor si in lipsa publicului, de care sa fia sustinutu, o curata absurditate, espicabila numai prin iluziunile si esagerările nemarginite, de care suntu cuprinse spiritele conducerilor nostri.

Tient'a nôstra nu pote fi alta decât progresulu. Precum natură este supusa la legi neschimbabile asiá si cultură unui popor e constrinsa la legi, cari nu potu remanea desconsiderate. Silitu a trece prin tôte fazele unei desvoltări naturale unu poporu nu pote ajunge dintr'odata dela barbaria la culmea civilisatiunei. Nici natură, nici istoria civilisatiunei nu cunoșce sariturile. Lipsit de cunoștiele elementarie, poporulu român nu pote trece la o trépta de cultura mai inalta inainte de a-si fi castigatu acele cunoștinte elementarie, cari formează fundamentulu fia-cărei culturi. Introducendu dara la poporulu român institutiunile unei civilisatiuni perfecte in lipsa cunoștielilor elementarie amu calcatu legea civilisatiunei si amu pacatuitu fatia cu progresulu. Fiindu aceste institutiuni cu totulu straine culturei române amu creă prin introducerea loru ierăsi numai nisice forme găle fără intielesu si fără vre-unu folosu realu pentru progresulu culturei si „tempulu, avereia, tărîa morală si agerimea spirituale, ce le-amu intrebuintiatu pentru lucrarea gresita, le amu perduț in veci pentru lucrarea cea trebuincioasa si cea adeverata."

Acestu espoesu fu intemperiatu de unu aplausu generalu si dupa acela-sa amanatu diet'a pâna la 4 Oct.

care dispunemu, vomu intră într'o desvoltare normala si progresiva."

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei representative din 19 Septembre n. se ceterse, autentica si se sigiléza adres'a la cuventul de tronu, spre a se tramite prin ministrul presedinte Majestătiei Sele.

Se verifica deputatii dificultati C. Fügh, E. Hedry, I. Sonngott si Mich. Szabo.

Dupa aceste ministrul C. Szell substerndu preliminariulu bugetului pre anulu 1876 ia cuventul pentru a desfăsură intr'unu esposeu lungu si detaiatu starea financiale actuale a statului ungurescu. Dupa acestu esposeu bugetulu aréta o crutiare in sum'a de 8.617.000 fl., bilantiulu s'a ameliorat cu 10 milioane, deficitulu neacoperit s'a redus la 11 milioane, dura aici suntu de a se compută inca 2 1/2 milioane pentru procurarea tunurilor, o erogatiune acăstă, pre care guvernulu o va aperă totu-déun'a fiindu necesaria, mai departe inca 2 milioane pentru infintiare inspectoratelor de contributiune, cari voru administră dările directe. Acestu deficitu inse trebuie acoperit, pentru a convertă rea datorielor de statu si a drumurilor de feru, precum si regularea valutei se potu resolve numai, cându bugetulu se afla in buna ordine, dreptu acea se ceru sacrificie mari si ministrul propune spre scopulu acestă introducerea unei contributiuni generale de venit de 3 1/2 percente care va restabili ecuilibrul in bugetu si va reduce deficitulu pre 1876 socotindu-se aici tôte erogatiunile mai mari, la 8.590,000 fl. Acestu deficitu se va acoperi din banii de imprumutu, cari mai ajungu inca pâna la 1877. Pentru a preventi lipsa ce se ivesce totu deun'a in prim'a dijumetate a anului, se va infintia unu fondu de manipulatiune. Spre acestu scopu inse si pentru a convertă la olalta tôte imprumuturile unguresci, ministrul are de cugetu sa contraga unu imprumutu ungurescu de renta in sum'a de 300 milioane, si acestu imprumutu se va putea contrage numai déca Ungaria va dovedi, ca pote regulă bugetulu seu din propriile sale puteri.

Pentru a preventi lipsa ce se ivesce totu deun'a in prim'a dijumetate a anului, se va infintia unu fondu de manipulatiune. Spre acestu scopu inse si pentru a convertă la olalta tôte imprumuturile unguresci, ministrul are de cugetu sa contraga unu imprumutu ungurescu de renta in sum'a de 300 milioane, si acestu imprumutu se va putea contrage numai déca Ungaria va dovedi, ca pote regulă bugetulu seu din propriile sale puteri.

Acestu espoesu fu intemperiatu de unu aplausu generalu si dupa acela-sa amanatu diet'a pâna la 4 Oct.

Ilustrulu poetu alu Franciei, unulu din cele mai mari geniuri ale omenirii, Victor Hugo, invitatu sa ia parte la Congresulu pâacei, care se tiene in fia-care anu in Elvetia, a respunsu prin urmatorea scrisore:

Congresulu pâacei are buna vointă a-si aduce aminte de mine si a me chiamá. Suntu profundu miscatu de acela-sa.

Nu potu decât sa repetu conceptatiilor meu din Europă ceea ce va fi dovedit, ca are vitalitate; a urmarí si a scôte la lumina mai cu séma totu ceea ce, resultandu din trebuintele zilnice, din organisația naturala a societăției noastre, aru avé mai multu dreptu la esistintia, decât nisice teorii abstracte si reu intieles. Trebuie sa ne petrundem inainte de tôte de cunoștiu, ca introducendu aparentile unei civilisatiuni mai perfecte, nu inselăm prin acela-sa pre nimenea, nici asupr'a culturei nici asupr'a puterei noastre; trebuie intr'unu cuventu sa rumpem odata pentru totu-déun'a cu minciun'a perpetua, pre care amu introdus-o in tôte vietiua noastră. Numai privindu lucrurile precum suntu, numai cercetandu in antecedentele istorice si drumulu urmatu, cu sănge rece si fără passiune causele stării actuale, numai inturnandu-ne la observarea unei juste proporțiuni in trei tielurile urmarite si midilócele d-

In presentu suntu două actiuni in civilisatiune: ună pentru, altă contra; actiunea Franciei si actiunea Germaniei. Fia-care din ele tinde sa creeze o lume: Germania voiesce sa creeze Germania; ince ceea ce vrea Francia sa faca, este Europa.

A face Germania, este a construi imperiul adeca năptea; a face Europa este a nasce democratia, adeca lumină.

Fără indoiéla ca intre cele două lumi, ună intunecosa, altă stralucitoră, ună falsa, altă adeverata, alegerea este facuta.

Vîtoriulu va desfintia Germania si Francia; elu va inapoiá uneia partea sea despre Danubiu, celei-lalte partea sea către Rinu, si va face ambe-

loru acestoră darulu magnificu: Europa, adeca marea republica federală a continentului.

Regii se unescu spre a se combat, si facu intre ei tractate de pace cari sfersiescu prin resbelu. De aci aceste monstruoase aglomerări, contrarii ori-căru progresu socialu, contrarii revoluției franceze si libertăției poporelor. De aci Wellington si Blucher, Pitt si Cobourg; de aci acesta crima numita săntă-alianța; cine dice alianța de regi, dice alianța de vulturii. Acesta fratia fratricida se va sfarsí, si Europei regilor coalisiati va succeda Europa poporelor unite.

Astadi? Nu? Mâne? Dă!

Sa avemu dura credintia si sa asteptăm viitorulu.

Până atunci nu vomu avea pace. O dicu cu durere dura cu târia.

Francia desmembrata este o calamitate umana. Francia nu este pentru Francia ci pentru lume; pentru că crescerea omenescă sa fia normală, trebuie că Francia sa fia întrăga; o provincie care lipsesc Franciei, nu este o fortă de care e privatu progresulu, ci este unu organu ce lipsesc genului umanu; pentru acela Francia nu pote nimică concedă din Francia. Mutilarea ei mutilă civilisatiunea.

Afara de acestea, suntu preste totu frânturi, si in acestu momentu auditi ună strigandu, Erzegovină. Vai! Nici unu somnu nu este posibilu cu plage că acestea: Poloniă, Creta, Metzulu si Strasburgulu, si dupa fronturi că acestea: Imperiul germanu in plinul secolulu alu XIX; Parisulu violatul de Berlinu; cetatea lui Fredericu II insultandu orasiul lui Voltaire; săntieni a fortie si ecuitatea violintie proclamate; progresulu palmutu pre obradiul Franciei. Printre acestea nu se propaga pacea. Pentru a pacifică trebuie a imblandi; pentru a imblandi, trebuie a dă satisfactiune. Fraternitatea nu este o afacere de suprafatia. Pacea nu este o superpotiune.

Pacea este o resultanta. Paceau, totu astfelii că si aurora, nu se decretă. Cându consciintia umana se simte de ecuilibru cu realitatea sociale; cându imbucatirea poporelor a facut unitatea continențelor; cându cotropirea numita cucerire si usurparea numita regalitate au disparutu; cându nici o lessiune nu se mai face fia unui individu, fia unei națiuni de către vecin; cându seraculu intielegea necessitatea muncei si bogatulu maiestatea ei; cându partea materială a omului se subordonă celei spirituale; cându passiunea se lasă a fi invinsă de ratiune; cându vechie legi: a luă, succede nouă legă: a intielege; cându frati a intre spirite se prijina pre armonia intre sine; cându tatalu este respectat de copilu, si cându copilul este venerat de tata; cându nu mai este alta autoritate decât autorulu; cându nimenea nu pote dice cui-va: tu esci vit'a mea; cându pastoriul face locu doctorului, si stâna (cându dicem stâna, dicem marcelaria) face locu scoliei; cându este identitate intre onestitatea politica si onestitatea sociale; cându unu Bonaparte nu mai este possibile susu, precum unu Troppmann nu mai este posibile jossu; cându preotul se simte judecătoriu, si judecătorul se simte preotu; cându religiunea este integră si justiția adeverata; cându fruntașie se sterghu intre o națiune si altă, si se restabilescu intre bine si reu; cându fia-care omu si face din propriu sea intielegiune unu felu de patria interioară, atunci, totu astfelii precum se face diua, se va face si pacea: diu'a cu radicare sôrelui, pacea cu radicare dreptului.

Astfelii este viitorulu. Eu la salutu.

„Aleg. Lib." Victor Hugo.

Administrare de mustă in fundul regină.

Sibiu in 1 Sept. 1875.

(Fine)

Acum inspectorul nostru se tie-nu de locu si cugetă numai pentru cultivarea lui, acela-i succese pră usior; căci fiindu amic bunu cu dlu administratoru dela baia de feru de aici, — acesta mijloc, de cătă-va lucratorii dela baie, venira in tôte dilele, lucrara cu palmele, cultivă pamentul si semană crumpeni si cucuruzu totu pentru dlu inspectoru, platindu-se nula inspectoru, ci dela baie in rendu cu cei ce au lucrat la feru in baie.

Locuitorii din comună nôstra pentru acela fapta ilegală conturbându-se forte tare in contră inspecto-rului si a judeului, unii se pusera si mai taiara unele sadite de salce ce lesadise impregiurul locului, strică siantiul ce-lu facuse impregiur la care cându mergea la Orestie descoperiā acela fapta la toti domnii cu cari se intalnia, in urma se mai resculara cu larma si asupr'a judeului dicandu-i: ca nu pentru aceea l'au pusu jude, că sa daruiesc inspectorului din pasiunea satului. — Acestea vediendu inspectorul nostru I. Schuler cugetă ca aru fi mai bine sa abdica dela aceea că locul sa fia de cinste; asiă tocmai in vîr'a acela venindu odata la noi imbiă membri din comuna sa primescă pentru locu 20 fl. fără că ei sa căra; — ei i si spusera ca nu vreau bani pentru locu, — densulu inse spunendu-le ca asiă are voia dete banii casierului, si se tie-ne de locu pâna astadi. Dara a potutu inspectorul nostru sa dea, ca de atunci incocă a luat impatră din cassa nôstra comunala, căci numai cându vine odata la amicul sei in baie, si trecendu prin mijlocul satului se abate pre la casierului si iá din cassa căte siiese pâna in siépe fl. v. a.

Tôte acestea mi iau voia a le descoperi pentru aceea că, onor, public in special — jurisdicțiunea competenta sa nu crede, — sa nu se lasă sedusa de violențele dlu inspectoru Iosif Schuler; care astadi i place sa dica ca n'a cerutu, si n'a fostu fatia căndu i s'a daruitu locul; cum pote densulu afirmă asiă ce-va, căndu singur i chiamă, le aretă unde, si măsură cătu, apoi informă pre judele cum sa iá la protocolu; pote densulu ore intarî inaintea jurisdicțiunei competente prin juramentu cumca: n'a cerutu? n'a mesurat locul? n'a informatu pre judele cum sa lucre, că membrii comitetului sa-i daruiescă locul, căndu si cinstă, si cum sa iá la protocolu? in urma vediendu cumca jurisdicțiunea competenta lu va trage pote la respundere, nu iá imbiat, nu i-a facut de primira si bani pentru locu; pote densulu mai departe negă că, căndu e in cancelarii nôstra comunala, déca vre-unul dintre membri nu vorbesce dupa placul seu, nu vrea sa-lu bage in séma, dicandu-i sa taca sa nu balacără, ba că sa pote lucra totu-déun'a dupa placu, nu ingaduie in cancelarii nôstra pre nimea sa asculte; tocmai parochulu nostru simtiendu ca invetia membrui sa fia cu mare atentiu in afacerile loru — sa nu primescă bani pentru locu, — si ca, locuitorii sa nu sufere că densulu sa le iá din pasiunea satului; a disu ca nu e membru, si nu-i e iertat a asculta, — căci densulu inspectoru că fostu deputat la Pest'a — nu scie de vre-unu paragrafu in legea comunala, in care sa se dica, ca adunările comunale suntu publice si aru fi iertat macar parochului a asculta.

Despre starea casei comunale dicu nu mai pre scurtu, ca de-si are unu venit anual bunisoru, incătu aru putea in fia-care anu sa se adune in cassa o suma considerabila, totusi inspectorul nostru asiă potrivesce lucrul, incătu de cătă-va anii fiindu densulu că inspectoru n'avemu in cassa nimică gătă, apoi căndu avemu lipsa

trebuie sa imprumutam, precum la renovarea bisericei imprumutaremu o mii de fl., cu care densulu se lauda ca, numai pentru onoreea densului amu potutu capetă — ceru apoi pentru acesta mare facere de bine locu din pasiunea satului; — 'densulu că sa pôta face si cu cass'a dupa placu nu cercetéza in fati'a membrilor din comuna, nu le arata cuitantiele care suntu necesarie si care de prisosu, ba de cele mai multe ori face pre bietulu cassieriu de merge cu ele in traista la Orestie, ca scie ca nici odata nu merge golu, — apoi sa cutedie numai vre-unu membru a dice, ca sa se cercetdie starea cassei in fati'a tuturor la cancelaria, — ca cutare spese aru fi de prisosu — si se véda numai cum ii striga sa taca sa nu balacaréscă, căci nu pricepe. . . .

Ne va reflectá pôte cine-va, căci nu facemu aratare pentru astfelu de lucruri? — s'a facut ce e dreptu aratare, inse dlu județiu de aici in locu de a face cercetare in fati'a locului dice, ca jurisdictiunea n'are de a trage la respundere pre unu inspectoru pentru ceea ce lucra in comune; dara locuitorii nostri a facutu aratare si la inaltulu ministeriu ungaro-regiu de interne, vomu vedea respunsulu.

Pentru locuitorii din Sibisiu
Elia Popoviciu,
parochu gr. or.

X Ferihazu in 11, Septembrie 1875.

Dle Redactoru! Repetitele rogori atâtua verbale cătu si scripturistice cu cari s'a adresat locuitorii comunie Ferihazu de unu anu incóce cătra prea venerabilulu consistoriu, pentru esmiterea unei comisiuni in caus'a scólei respective a bunului scólei confesionale gr. or. române de aici a remas pâna adi nesatisfacute.

Cui aru fi de a se ascrie peccatum acest'a? — Prea venerabilulu consistoriu séu vre unui Domnui denumitul din partea prea venerabilulu consistoriu pentru de a satisface rogareide in caus'a scólei susu amintite?

Scóla din Ferihazu a fostu pâna acum'a un'a dintre cele bune a tractului Sighisorei. — Poporul prelângă tóte celealte greutati abea suportabile s'a nisuitu a-si sustienea scóla loru conformu legilor si a contrastatu pâna acum'a-nu fără succesu-atacatorilor comunalisti cu barbatia.

Bunulu amintitei scoli este in man'a comunalistilor. — Revindecarea acestui bunu singuru numai prin esirea cerutei comisiuni in fati'a locului mai este posibila, — si totusi prea venerabilulu consistoriu n'a facutu inca nici unu pasiu séu pôte a denumitul pre vr'unu domnu de aceia care in interesulu comunalistilor in contilegere cu acestia nu iasa la fati'a locului.

Poporul cu totulu numai prin recâscigarea bunului scólei sale va potea in viitoru sa si sustiena invetitori harnici conformu legilor insa nu prin repartitiune (aruncatura:) că in anii trecuti; — elu bietulu blastemá in desperare superiotatea scólei sale si dice ca cum pôte se inainteze, déca barbatii natiunei nu le stau intru ajutoriu si nu se intereséza pentru innaintarea loru. Uniculu radimul alu poporului din Ferihazu fatia de scóla sea confesionale a fostu si este venerabilulu protopresbiteru Zacharie Boiu inaintat in etate si notariulu scaunului protopopescu Domnulu D. V. Moldovanu, carele cu o constantia si barbatia ne mai ivita in tractulu nostru a inbarbatatu poporulu si a aparatu singuru scóla si dreptulu scólei confesionale amintite asi'a-incâtu chiaru in persóna a fostu atacatu de conductoriulu comunalistilor Ioanoviciu Zacharie intrunu modu dobitocescu.

Poporul nu e in stare a multiam destulu domnului Moldovanu pentru luptele mari ce le-a avutu acest'a

pentru poporu si scóla, — fia insa siguru ca numele i este intiparitu cu litere de aur in anim'a fiacârui locutoriu binesemtitoriu din Ferihazu si va remanea nestergibilu in veci. —

Déca prea venerabilulu consistoriu archidiecesanu că senatu scolaru i diace in interesu nationalu caus'a scólei de atâtea ori amintita milostivescase a denumi in curendu unu barbatu demnus pentru pertractarea acelei in fati'a locului, — barbatu din majoritatea sinodului archidiecesanu, carele se lucre cu interesu nationalu inse nu privatu dupa cum le place a lucră, de comunu, celor apartienatori minoritatiei din Sibiu. —

La dincontra scóla numita e espusa pericolului, căci poporulu obositu si confusu de atâtea amenintiari ce vinu a supr'a scólei sale iéra ajutoriu de nici unde, incepdu a desperă, si invinsu in dreptulu seu de comunalisti va fi nevinovatu, vinovati insa superiorii scólei, carii n'a satisfcutu rogarilor bietului poporu si nu l'a spriunitu in dreptulu seu. —

Atacatorii comunalisti suntu iusesi fi a comunei:

Câti-va români afara de acestia tigani, nescari slugitori a contelui Haller, — pre toti acestia i atrage Ioanoviciu Zacharie conductoriulu loru cu amenintiari asi'a incâtu bietii ómeni de si cunoscu pasulu loru retacitu, totusi inspaimentati si amenintati de numitulu conductoriulu lu partinessu numai că sa fia scutiti de furi'a lui cea neumana. —

Comunalistii acestia striga, ca comisiunea ceruta nu va nisi la fati'a locului si incepdu a inviersiună poporulu asupr'a preotimei dicându ca chiaru scaunulu protopopescu si preotii locali o impiedeca precându e mai multu credibilu ca aru fi ei in astfelu de contilegere cu domnulu respectivu denumitul din partea prea venerabilului consistoriu. — *Unu interesatu.*

Varietati.

** *Scóla nouă in Sabiu.* Comun'a bisericésca gr. or. din cetate in Sabiu, dupa pregatirile facute cu mai multi ani inainte, a infinitat cu inceputul anului scolasticu 1875/6 in casele sale parochiali (strad'a macelarilor Nr. 39) o scóla elementara pentru copii inceparori de ambe secole. Ne tienemu de placuta datorintia, a aduce acesta la cunoșintia publicului nostru romanu, si totudeodata chiamam atențunea onorabililor parinti asupr'a acestei scóle, carea provedita cu unu invetitoriu qualificatu, avemu firma sperantia, ca va innainta pre elevii sei astfelu, incâtu aceia din scóla acesta sa pôta intră fara intrerumpere séu scadere in clasele urmatore superiori ale scólelor normali din locu séu de aiurea. Aru fi in interesulu nostru nationalu — bisericescu, că parintii sa reflectedie asupr'a acestei scóle, la carea didactru s'a statoritu pentru anulu intregu *numai cu 2 fl. v. a.*

** *Concertu.* Marti sér'a avuramu ocasiune a ascultá concertulu dlu Micheru. Program'a a fostu compusa din piece classice dupa cum anunciaru, adeca: Beethoven, Sonata (in F dur); Spohr, concertu (in D moll). Bach, aria pre cord'a G., Beethonen, Sonate (in D dur) andante et rondo; Mandelsohn, adagio in fine din productele sele proprie, dôue romantie si hora floritică si o nocturna esecutata de dlu concertisui singuru. Si partea technica, dara si cea a simtiementului cu carea dlu Micheru c-nstringe instrumentulu seu se verse cându torrentii cei lini si undulatori de tonuri, cându sa siptesca in pianuri sunetele cele mai curate, mai adauge tienut'a cea neforiată amu dice nepretensiva, — promit, ca fiul Romaniei carele a pasutu marti sér'a in sal'a dela imperatulu romanilor, are sa fia o adeverata celebritate musicală. Sonatele ari'a pre cord'a G si adagio de Men-

delsohn a trecutu in precisiune si far-mecu chiaru si preste asteptarea ómenilor de specialitate. Romantie si hora Floricica, cu deosebire partea din urma a acestei, a trebuitu sa se repetiesca. Nocturnu, o compusetiune in stilu romanescu, n'a fostu intielésa de straini si de aceea si mai putienu placuta. Dlu Micheru va pleca pentru perfectuarea sea in arta la Parisu. Ii dorim totu ce doresce si densulu siesi.

Concursu.

In urm'a parintescului ordinu alu Ven. consistoriu archidiecesanu din 17 Iuliu a. c. Nr. 2134. se escrie prin acesta concursu pentru postulu de protopresbiteru in trac-tulu Agnitei cu terminu pâna la 12 Octobre 1875 st. vechiu.

Emolumentele suntu: competitie si tacsele protopresbiterali obicinuite.

Concurrentii la acestu postu suntu provocati a asterne la Ven. consistoriu archidiecesanu pana la terminulu susu numitu concursele loru instruite cu documente despre absolvarea studielor g'mnasiali si clericali, despre servitiele bisericesci si scolastice de pâna acum amesurat prescriseloru Stat. org. §. 53. séu se corespunda dispositiunilor provisorie §. 16. a. ale Sinodului archidiecesanu din anulu 1873, respective celor din an. 1874. Nr. protocol. 27.

Nocrichiu in Augustu 1875.

La insarcinarea comitetului protopresbiterale.

Gregorius Maieru m. p.

(2-3) administratoru ppresbiterale.

Concursu.

Pentru ocuparea postului protopresbiterale in nou infinitatulu protopresbiteratu gr. or. alu Câmpie cu resedintia in Mociu se escrie concursu pâna la 15 Octobre a. c. st. vechiu.

Concurrentii voru avea a asterne concursele sale pâna la terminulu pusu la Ven. consistoriu archidiecesanu iu Sibiuu instruite cu documente conformu prescriseloru Stat. org. §. 53. si a conclusului sinodului archidiecesanu din anulu 1873. §. 16 a. (Dispozitii provisorie) séu celui din anulu 1874. Nr. protocol. 27. respective se documenteze absolvarea studielor g'mnasiali si teologice precum si servitiele bisericesci si scolastice prestate pâna acum in archidieces'a nostra.

Emolumentele impreunate cu acestu oficiu suntu: competitie protopresbiterali si tacsele usuate.

Din siedintia comitetului protopresbiterala tienuta la Mociu in

10 Augus 1875.

Vasiliu Rosiescu, m. p.

prot. si comisariu consist.

Simeonu Moldovanu,

(2-3) notariu.

Concursu.

Pentru ocuparea statuiilor invetiatori la scólele confesionale greco-orientale din comunele mai josu insemnate in protopresbiteratulu alu II alu Brasiovului se escrie pâna la 1 Octobre a. c. st. v.

1) Bastelecu cu salariu in bani si naturali 120 fl. v. a.

2) Deberleu, cu léfa in naturali si bani 121 fl —

3) Ozunu cu salariu in bani, naturalii si lemne 130 fl —

4) Ormenisiu in bani si bucate 106 —

in tota comun'a este si quartiru naturalu.

Concurrentii dela cari se cere sa fia si Cantori la biserică, voru asterne petitiunile loru instruite in sensulu statutului organicu la oficiulu protopresbiteralu in Brasiovu, pâna la terminulu prefisatu.

Brasiovu in 4 Septembre 1875.

Ioanu Petricu,

(2-3) protopopu.

Concursu.

Reinfiintiendu-se scóla romanescă gr. res. din Caransebesiu cu dôua clase: se escrie concursu pentru doi invetiatori si anume:

1. Pentru unu invetitoriu la princi cu salariu anualu de 400 fl. v. a. si cortel.

2. Pentru unu invetitoriu la fete cu salariu anualu de 300 fl. v. a. si cortel.

Doritorii de a câstigá vre unu postu din acestea au se si inainteze recursele loru la protopresbiterulu Caransebesiului Nicolau Andreioviciu pâna la 1 Octobre a. c. stil. vechiu.

Caransebesiu din siedint'a sinodului parochialu tienuta in 31 Augustu 1875.

Andreeescu,
protopresbiter presedinte.
Teodoru Serbu,
notariu.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunie parochiale Ungureni de clas'a a III protopresbiteratulu Solnocului de susu; se escrie concursu pâna la 5 Octombrie st. v. a. c.

Venitele parochiali suntu următoarele:

1. Dela 227 familii cate 20 cr. biru anualu.

2. Folosint'a fenului si a pomerelor din cimitirilu bisericiei la olalta socotite dau unu venit uanalu de 30 fl. v. a.

3. Tacs'a usitata dela umblarea cu crucea la Botezulu domnului 10 fl. v. a.

4. Alte tacse stolare computate facu sum'a de 200 fl. v. a.

Tôte acestea la olalta computate dau unu venit uanalu de 285 fl. v. a. 40 cr.

Concurrentii au asi trimite petitiiile loru la subscrisulu pâna la terminulu pusu, instruite in sensulu Statutului organicu si alu concluselor sinodului din anulu 1873 in privint'a intregirei parochielor.

Cupseni in 4 Septembre 1875.

In contilegere cu comitetulu parochialu.

Samuilu Cups'a,
protopopu gr. or.

Nr. 2630. Pl.

Concursu.

Devenindu in vacanta din fundația *Mogaiana* unu stipendiu de 190 fl. v. a. menitul pentru ascultatori la vre o academia din patria, si 2 de căte 50 fl. v. a. pentru gimnasiști séu realisti, de asemenea din fundația *Franciscu-Josefina* dôua stipendi a 50 fl. pentru gimnasiști séu realisti, — pentru conferirea loru se escrie prin acesta concursu.

Competitorii suntu provocati a si substerne cererile sale instruite cu atestatul de botediu, ca suntu de religiunea gr. or.; cu testimoniu scolasticu despre sporiul facutu in studii in semestrulu espiratu, precum si cu atestatul de paupertate, — la consistoriul archidiecesanu celu multu pâna la 8 Octobre a. c. st. vechiu.

Din siedint'a consistoriului archidiecesanu plenariu

Sibiuu, in 10 Septembre 1875.

3-3

Concursu.

In protopresbiteratulu gr. orient. a tractului Hatieg, se deschidu prin acesta doue concurse pentru ocuparea statuiilor invetiatori si anume in comunele:

a) Sanpetru afiliat cu com. Sacelu;

b) Baesshi afiliat cu com. Rusioru.

Emolumintele pentru fisice care din aceste doue statui suntu căte 250 fl. v. a. Cortelul naturalu si lemne de focu.

Doritorii de a competă la aceste doue statui au asi asterne concursele loru bine instruite la subscrisulu, pâna in 1 Octobre a. c.

In contilegere cu comitetele parochiale.

Hatieg in 5 Septembre 1875.

I. Ratiu,
protopopu.